

Masterclass

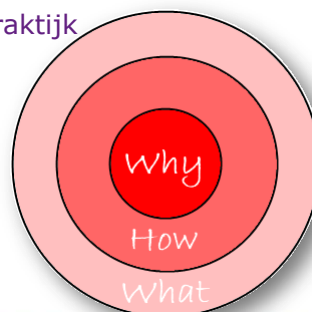
Plusklas? Waar begin je aan ...

School aan Zet
maart 2013

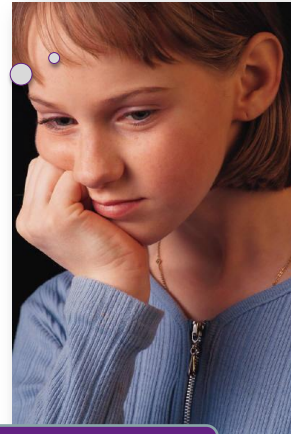
Doelen van deze bijeenkomst

- inspiratie opdoen
- kennis verwerven en inzicht krijgen
- bewustwording inhoudelijk/eigen praktijk
- in staat tot actie in eigen school

(Hoog)begaafde leerlingen in je klas

Waarom wil je (school) een plusklas?

Mogelijke antwoorden

- ontwikkelingen in de (lokale) samenleving
- vragen van ouders
- capaciteiten die (hoog)begaafde leerlingen tonen benutten
- nieuwe opvattingen van een bestuurder of directeur
- idealisme
-

Begeleidingsmaatregelen voor (hoog)begaafde leerlingen

- Versnellen
- Compacten
- Verrijken

Wat zijn de mogelijkheden op je eigen school?

Verrijken

Criteria voor verrijkende stof:

- doet een beroep op creativiteit
- bevat open opdrachten
- heeft hoog abstractieniveau
- heeft hoge mate van complexiteit
- heeft meerwaarde ten opzichte van reguliere leerstof
- stimuleert een onderzoekende houding
- doet een beroep op zelfstandigheid van de leerling
- lokt een reflectieve houding uit
- doet een beroep op metacognitieve vaardigheden

Bron: <http://hoogbegaafdheid.slo.nl/onderwijs/aanpassingen/verrijken/>

Huidige situatie

In welke vorm bied je nu verrijking en waarom?

Hoe passen we het onderwijsaanbod aan?

Meestal wordt alleen ingegaan op het organisatorisch aspect van verrijken...

Hoe wil de leerkracht/de school het verrijken organiseren?

- vakgebonden of vakoverstijgend?
- binnen de groep of buiten de groep?
- binnen de school of buiten de school?
- welke methoden en materialen worden ingezet?

Bij verrijken is niet de organisatie, maar de leerling het uitgangspunt!

Plusklas: vorm of functie?

Ga je uit van de leerbehoeften van de individuele leerling? Elke (hoog)begaafde leerling is anders...

Binnen of buiten de groep?

Voordelen binnen groep

- vertrouwde omgeving (eigen groep) met leeftijdsgenoten
- meerdere rollen in leerproces (coöperatief leren)
- zelfstandig leren maakt een ontwikkeling door

Nadelen binnen groep

- waarschijnlijk minder contacten met peers
- meer kans op herhalen van leerstof die al lang beheerst wordt (dus minder kans op uitdaging)

Voordelen buiten groep

- omgaan met 'ontwikkelingsgelijken'
- meer tijd om uitdagend curriculum aan te bieden dat aansluit bij de behoeften en interesses van de leerling
- gespecialiseerde leerkracht

Nadelen buiten groep

- de leerling volgt een apart programma, wil vaak liever niet opvallen (taak voor de school)
- vaak onvoldoende relatie tussen werk in de plusgroep en werk in de eigen groep
- logistieke problemen
- kosten

Verschillende typen plusgroepen

- in de klas
- binnenschools
- bovenschools (SWV, bestuur, buurschool, particulier)
- per jaargroep
- jaargroepdoorbrekend
- hele jaar
- periodes van 10 – 12 weken
- 1 ½ uur
- hele ochtend of middag
- logistiek
- academisch
- specialistische begeleiding
- begeleiding van ouders
- groep 1 t/m 8
- groep 5 t/m 8
- groep 7 en 8
- beschikbare formatie
- onder gymtijd

Dan toch een plusklas ...

- budget?
- ruimte?
- voor groep 1 t/m 8 (niet te gedifferentieerde groepen)
- selectiecriteria?
- wekelijks op vaste tijd en locatie (gedurende langere tijd)
- minimaal 1½ uur beschikbaar
- vaste begeleider*
- minimaal 2 en maximaal 10 leerlingen (of meerdere begeleiders)

Doelgroep bepalen

Factoren bij selectie (door scholen gebruikt):

- op basis van doortoetsen
- IQ > 130 (IQ-test)
- perceptie van leerling
- perceptie van de leerkracht of anderen
- perceptie van de ouders (intake)gesprekken
- (groeps)signaleringslijsten met kenmerken van (hoog)begaafde leerlingen (*hoewel ze daar niet voor bedoeld zijn*)
- Cito scores
- resultaten van een observatie-instrument

ONE SIZE DOES NOT FIT ALL

Cyclus voor ontwikkeling

Is er draagkracht in je team?

Inhoud

- Bied verrijkingsstof
 - op diverse gebieden
 - specifiek ontwikkeld voor (hoog)begaafden
 - niet afkomstig van hogere leerjaren

- Werk aan doelen en vaardigheden (cognitief en niet-cognitief)
 - specifiek op (hoog)begaafden gericht
 - vanuit de individuele leerlingbehoefte
 - die vooraf met de leerling zijn besproken
 - en stel eisen op basis van die doelen en vaardigheden

Kies een leerling uit je eigen onderwijspraktijk, beschrijf kort de casus. Aan welke doelen wil de leerling werken? Is de plusklas een middel om die doelen te bereiken?

Hulpvraag van de leerling

In de praktijk blijkt dat de hulpvraag van (hoog)begaafde leerlingen vaak meerdere componenten bevatten.

- Cognitieve component
 - "Geef mij onderwijs op maat."

- Niet-cognitieve component
 - "Geef mij weer plezier in het leren."
 - "Leer mij plannen/organiseren."
 - "Help mij omgaan met mijn faalangst."

Welke onderwijsbehoefte heeft je leerling?

Doelgericht?

LEREN LEREN		
Werkhouding	Werken volgens plan	Manieren van leren
<ul style="list-style-type: none"> Ik geef aan wat ik wil leren en waaraan ik wil werken Ik zet me in voor taken die ik moet uitvoeren 	<ul style="list-style-type: none"> Ik formuleer leerdoelen voor mezelf Ik verken een onderwerp voor ik ermee aan de slag ga Ik weet welke stappen ik moet 	<ul style="list-style-type: none"> Ik weet welke manieren van leren er zijn en welke manier mijn voorkeur heeft Ik zet de meest geschikte manier van leren in
LEREN DENKEN		
Analytisch denken	Creatief denken	Kritisch denken
<ul style="list-style-type: none"> Ik herken verschillen en overeenkomsten tussen dingen 	<ul style="list-style-type: none"> Ik ontdek nieuwe vragen of problemen 	<ul style="list-style-type: none"> Ik ga na of mijn veronderstellingen kloppen Ik controleer of nieuwe informatie klopt en
LEREN (VOOR HET) LEVEN		
Inzicht in jezelf	Omgaan met anderen	
<ul style="list-style-type: none"> Ik ben trots op mijzelf en mijn werk Ik weet waar ik goed en minder goed in ben 	<ul style="list-style-type: none"> Ik blijf mijzelf in een groep: anderen kunnen aan mij zien en van mij horen wat ik ergens van vind en hoe ik me voel Ik houd rekening met de regels die voor de groep belangrijk zijn 	

Bron: <http://hoogbegaafdheid.slo.nl/onderwijs/instrumenten/dvl/>

Aan welke doelen wordt gewerkt?

Begeleidingsaspecten

- Bied begeleiding/feedback (neem tijd om te observeren)
- Beoordeel
 - het leerproces (procedures Dynamic Assessment)
 - het product (= de geleerde vaardigheden)
 - op basis van de gestelde leerdoelen en criteria
 - weergeven op schoolrapport
- Overleg met plusgroepbegeleider en groepsleerkracht (o.a. over verantwoordelijkheidsverdeling)
- Maak afspraken over begeleiding en aanbod plusklas/eigen groep, betrekken van medeleerlingen

De begeleider onder de loep

- heeft affiniteit met (hoog)begaafde leerlingen
- heeft theoretische kennis van (hoog)begaafdheid
- is creatief in het (helpen) ontwikkelen van lesinhouden
- Is flexibel in het wisselen van rollen (coach, docent, begeleider, adviseur, mentor)
- bezit kennis over verschillende leerprocessen
- straalt een open houding uit
- is tolerant, weet waar nodig grenzen te stellen
- heeft gevoel voor humor
- accepteert dat kinderen slimmer kunnen zijn dan hij/zij
- heeft een open relatie met ouders, maakt gebruik van hun expertise

Wat zijn eigenschappen van een goede (plusklas)leerkracht?

Welk 'materiaal' is geschikt?

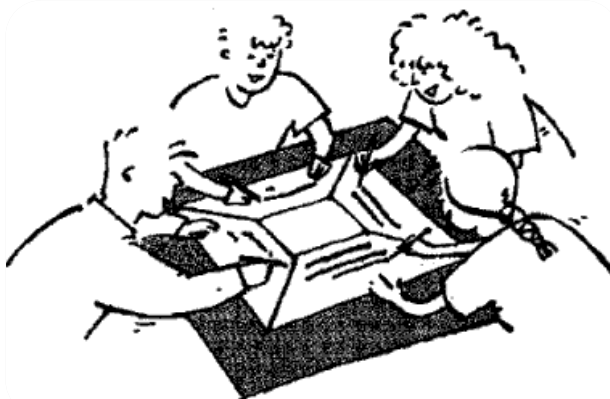
in de klas

- inventaris verrijkingsmateriaal per school, per klas
- overzicht per jaargroep/vak
- vindplaats vastleggen
- compacte leerroute
- vast aanbod per periode
- instructie en feedback
- eisen stellen aan het werk
- vermelden op het rapport

in de plusgroep

- onderzoek- en ontdekactiviteiten
- digitaal lesmateriaal
www.acadin.nl
- database SLO en SaZ
- projectwerk (kant en klaar of eigen keuze)
- excursies en gastlessen
- (denk)spellen
- instructie over werk voor in de klas?

Actie!

Wat ga je doen en wat heb je daarvoor nodig?

Eigen aanbod (her)structureren ...

- Welke actie ga je (eerst) ondernemen?
- Welke mogelijkheden zijn er (nog meer)?
- Wat maakt dat je er (niet) toe komt dit te doen (kansen/knelpunten)?
- Hoe evalueer je en hoe kun je borgen?
- Wat is er over een maand, kwartaal, half jaar, jaar bij jou op school gerealiseerd en wie kan daarop aangesproken worden?

Evaluatie

- met alle betrokkenen: leerling, ouders, groepsleerkracht, plusgroepleerkracht, coördinator hoogbegaafdheid, intern begeleider, directeur
 - a.d.h.v. evaluatieformulier
 - o.b.v. de in het handelingsplan (groepsplan) gestelde doelen (portfolio – reflectieverslagen)
 - structureel
-
- en voer event. wijzigingen tijdig door

